

Frakcióhasadás

A Független Kisgazdapárt képviselőcsoportja, amely Pásztor Gyula vezetésével jelenleg 33 főből áll, hétfő délelőtti frakcióülésén levelet fogalmazott meg az Országgyűlés elnökének azzal kapcsolatban, hogy 12 kisgazda képviselő elhagyta a frakciót. A történelmi platform elnevezésű csoport leszögezi: a Független Kisgazdapárt országgyűlési képviselőiként a továbbiakban is az FKGP 1990 áprilisában létrehozott képviselőcsoportja keretein belül tevékenykednek. A két kisgazdafrakció között a Parlament tegnapi ülésnapján vita alakult ki a névhasználat kérdésében. A napirend előtt szót kérő Torgyán József pártelnök ismételtén kérte a házelnököt, hogy a kisgazda pártvezetés határozatával szembehelyezkedő képviselők számára jelöljön ki helyet a függetlenek padsoraiban. Torgyán szerint kizárólag a pártvezetés hivatott eldönteni, kik tartoznak a parlamenti képviselőcsoport tagjainak sorába. A vitában több alkalommal megszóltott házelnök azzal zárta le a kérdést, hogy felkeresse az alkotmányügyi és az ügyrendi bizottságot a kettészakadt frakció dolganak tisztázására.

Az Országgyűlés érdemi munkájának első napirendi pontjaként a bizottsági előadók és a frakciók vezérszónokainak meghallgatásával elkezdte a földadóról szóló törvényjavaslat általános vitáját. A pártok többsége néhány módosító indítvánnyal megfelelően tartotta a tervezetet – elfogadhatatlannak minősítette viszont frakciója (?) nevében Torgyán József és a Fidesz nevében felszólaló Glattfelder Béla. A vitát elnapolták. Hasonló sorsra jutott a gépjárműadóról szóló törvényjavaslat általános vitája is, melyet a költségvetési bizottság előadója ellenében a gazdasági és az önkormányzati bizottság előadói támogattak. A vezérszónokok közül csupán az MDF és a kisgazdapárt felszólalója vélte úgy, hogy a tervezet módosító indítványokkal alkalmassá tehető az elfogadásra.

Újra termel az ózdi acélmű

Csaknem féleves szünet után november 12-én újra indult az acélgártás Ózdon. A kormány egy-milliárdos egyszeri támogatásával a jövő év áprilisáig dolgozhat az acélmű.

Kárpótlási helyzetkép

Az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalhoz 119 667 igénybejelentés érkezett be 1991. augusztus 10. és november 23. között. A beadott igények alapján a kárpótlás teljes mértéke közel 6,27 milliárd forintra tehető – tájékoztatta Sepsey Tamás címzetes államtitkár hétfőn az MTI-t.

A teljes kárpótlási összegből több mint 4,3 milliárd forintra tartanak igényt azok, akik 50 és 500 ezer forintnyi kárpótlásra jogosultak a beadott kérelmek alapján. Ebben a kategóriába tartozik az igények csaknem 30 százaléka. Az igénylések legnagyobb része azonban ennél kisebb összegre vonatkozik. A 0–50 ezer forintos sávba tartozó kérelmek aránya 50 százalék, pontosabban még ennél is több, ha figyelembe vesszük azt a 33 790 darab igénylést, amelyek még eddig nem pontosított összegre vonatkoznak. Egy- és 2 millió forint közötti kárpótlásra 72-en adtak be kérelmüket, és négyen tartanak igényt 2 és 5 millió forint közötti összegre. Az egy igénylőre jutó átlagos összeg 52 421 forint.

SZDSZ-sors

(Folytatás az 1. oldalról.)

Pető azzal hátrította el a kritikát, miszerint az SZDSZ megszegette az elszámoltatásra és felelősségre vonásra tett választás előtti radikális ígéretét, hogy az egy választás előtt álló párt programja volt, a hatalomra került, illetve az ellenzéki párt lehetőségei eltérnek. A válaszból tehát a nézők levonhatták azt a következtetést, hogy az SZDSZ képes bármit megígérni a szavazatok elnyerése, tehát a hatalom megszerzése érdekében, ám ha úgy látják jónak, rövid úton tülteszik magukat az ígéreteiken...

A küldöttgyűlést megelőző sajtóvitákból az derült ki, hogy az SZDSZ számos, most megbukott vezéralakja s az ő nézeteiket hangoztató „liberális” társadalomkutatók el is hiszik, amit mondanak. Jelesül azt, hogy a tavalyi parlamenti választásokon egymillió öntudatos liberális állampolgár voksolt az SZDSZ-re, s a feladat lényegében az, hogy a párt következetesen eleget tegyen e szavazó bázis elvi elvárásainak. E tézis minden alapot nélkülöz. Valójában az eddigi pártvezetés vágyálmait tükrözi. Kis Jánosék valószínűleg megpróbálták a lehetetlent: tömegpártként szerepelni a választásokon és értelmiségi elitpártként működni a választások között. Ha az SZDSZ erre alapozná politikáját, valószínűsíthető, hogy legjobb esetben is csak a német szabaddemokraták pozíciójában reménykedhetnek: 4–8 százalék szavazattal eljátszani a mérleg nyelvének szerepét a keresztény-konzervatív és a szociáldemokrata serpenyő között. Csak-hogy ez nem elégséges ki a szabaddemokraták politikai ambícióit, ráadásul frontálisan ütközne a pártelit masszív hivatás-

és küldetéstudatával: az ország felzárkóztatására a modern-liberális Nyugathoz a liberális és szakértő szellemi elit hivatott. Ezért is misztifikálódott a Nyugat, vált nyomasztóvá a liberális minimum és közmegegyezés súlykolása s váltak „valódi” és „igazi” demokratákká a liberálisok a politikai és sajtópropagandában. És hát ezért lett szenzáció Kis János lemondásából, holott a szenzáció tulajdonképpen az volt, hogy a hír egyáltalán szenzáció lehet. Magánbeszélgetésekben, az informális csatornák jóvoltából, már régen „téma” volt az SZDSZ válsága, legalábbis a válságtünetek, s a Kis János és körével szembeni belső elégedetlenség, de ennek kimondásához egy Lengyel Lászlónak kellett vállalkozni a sok független szakértő közül. Tamás Gáspár Miklós filozófustól „meg is kapta a beosztását” az egész „doktriner” politológia.

Meglepő, hogy az elveket annyit hangoztató ügyvivők (Haraszti, Rajk és a többiek) könnyedén feladták az elvi politika gyakorlati realizálásának támaszait, a vezető pozíciókat. Ha elfogadjuk az ő kritikájukat Tölgyessyről, akkor Solt Otília választását kellett volna követniük: *lehetőleg bennmaradni az ügyvivői testületben*, hogy ellensúlyt képezhessenek Tölgyessy sokat kárhozott politikájával szemben.

Tölgyessy megválasztásával realistább, a valóságra nyitottabb, ezért hatékonyabb stratégiát követő politikus került az SZDSZ élére.

LÖFFLER TIBOR

A tojástánc folytatódik

A jelenlegi piaci viszonyok nem indokolnak 8 forint 40 fillérről magasabb tojásárat – ezzel egyetértett a tojástermelők szövetségének legtöbb tagja, akik részt vettek a szervezet hétfői rendkívüli budapesti közgyűlésén.

A tojásszövetségbe tömörült termelők az ország tojásszükségletének mintegy 20–25 százalékát adják, hozzávetőlegesen 900 millió–1 milliárd darab tojást. A felelősségük akkor nő meg, amikor a téli időszakban a kistermelők kínálata lecsökken. Ez történt most is. Ennek ellenére a jelenlévők értetlenségüknek adtak hangot: miként kerülhet jelenleg a tojás 10 forintonál többre, ugyanis november elején még 4,80–5,20 forint volt. A megélt kereslet hatására azonban, a visszafogott export mellett is, elérte a tojás ára a 10–12 forintot. A termelők viszont a tojás nagy részét szerződéses formában továbbra is 4 forint 20 fillér és 5 forint 60 fillér között értékesítik. Az év első 9 hónapjában a termelők csak veszteséggel tudtak túladni portékájukon. Jelenleg 6–6,50-es termelői árat tartanak reálisnak annak érdekében, hogy termelésük valamelyest nyereségessé váljon.

A termelők elhatározták magukat a kialakult rendkívül magas piaci ártól – mondván, ezt nem ők idézték elő. Éppen ezért nem tartják reálisnak az importot, s tiltakoznak ellene. A többség azzal is egyetértett: csak azokat a vevőket szolgálják ki, akik a 7 forintos maximális termelői árat elfogadják, és nem dolgoznak nagyobb kereskedelmi haszonnal, mint 20 százalék. Így a tojás ára 8 forint 40 fillér lehetne.

KÖZÉLETI NAPLÓ

MA

BÉRLŐ VAGY TULAJDONOS: ez itt a kérdés címmel rendez fórumot a város lakosságának a Szegedi Lakásbérlet Egyesülete délután 5 órai kezdettel az Eszperantó utcai szakszervezeti székházban. Meghívott vendégek: Báthly Gábor, Borvendég Béla, Csillag János, Juhász Antal, Tóth Dezső.

AZ MSZP PEDAGÓGUSZERVEZETE és oktatási-kulturális szakértői munkacsoportja a közoktatási törvény koncepciójáról tart megbeszélést. A konzultációt vezti dr. Szolnoki Jenő főiskolai docens.

DOBÓ JÁNOS, a 21. számú választókerület képviselője 17 órától lakossági fórumot tart a Csáky utcai Általános Iskolában.

KATONA GYULA, a 13. számú választókerület képviselője 16–18 óráig (szerdán is) fogadóórát tart a vízművek Tisza Lajos körüti székházában.

PAPP ZOLTÁN, a 15. számú választókerület képviselője 18 órakor képviselői beszámolót tart a szentmihályteleki Mórész Zsigmond Művelődési Házban (Vörös Hadsereg útja 50.).

HOLNAP

AZ EGYHÁZI INGATLANOK VISSZAADÁSA SZEGEDEN címmel tart előadást dr. Lippai Pál polgármester a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége székházában (Dugonics tér 12.), délután fél 6 órakor.

Nyugdíjas-demonstráció

Egyelőre nem akarunk még kivonulni az utcára, de ha nem történik változás, akkor ott fogunk tüntetni – mondta Kovács Lajos, a Nyugdíjasok Somogy Megyei Szövetségének elnöke azon a demonstráción, amelyet hétfőn tartottak Kaposváron, a megyeházán. A tiltakozógyűlésen, amelyre meghívták a város és a megye vezetőit is, több százan vettek részt, jó részük küldöttként a megye nyugdíjasainak képviselőit. Somogy megye nyolcvanezer nyugdíjasának a nevében a küldöttek egy tizenkét pontból álló petíciót állítottak össze, megfogalmazva a legfontosabb kéréseiket, követeléseiket. Létbiztonságuk érdekében sürgetik a társadalombiztosítás reformját, s hogy a Parlament mielőbb alkossa meg a szociális törvényt. Szeretnék elérni, hogy a privatizációból befolyt összeg egyharmada a társadalombiztosítást illesse meg. Tiltakoznak a nyugdíjak bármilyen megadóztatás ellen, és kéri az önkormányzatokat: segítsék a nyugdíjasokat, hogy munkát vállalhassanak.

Almásy Pál köszöntése

Ünnepélyes keretek között adták át a Franciaországban élő világhíru magyar fotográfusnak, Almásy Pálnak a Magyar Fotóművészek Szövetsége tiszteletbeli tagságáról szóló oklevelet. A most 85 éves Almásy 1938 óta él Franciaországban. Pályafutása során számos híres sorozatot készített, egyebek között az UNICEF és az Egészségügyi Világszervezet megbízásából. Riportfotói bejárták a világsajtót, számos könyvet és tanulmányt írt a fotográfiáról és tanít a párizsi újságíró továbbképző intézetben is.

Újabb tatárjárás?

A Latin-amerikai Társadalomtudományi Kutatások Európai Tanácsa (CEISAL) több mint húszéves szervezet. A szegedi tudományegyetem egyetemes történelmi tanszéke és akkori professzora, Wittmann Tibor alapító tagja volt. Az UNESCO-hoz kötődő, 42 európai intézetet tömörítő szervezet migrációtagozatának elnökévé október közepén választották meg Anderle Ádámot, a JATE egyetemi tanárát.

– Közhelynek számít a megállapítás: Latin-Amerika a népek kohója. A CEISAL migrációtagozatának tudományos konferenciája a vándorlás problémakörének mely szelétét tette nagytó alá? – kérdeztük a professzort.

– Jellemzőnek tartom, hogy e történelemre orientált tagozat kutatómunkáját az élet fölülértékelté, aktualizálta. Az elmúlt években kezdődtek azok a konfliktusok a nagy európai országokban, melyek az új kisebbségek (görögök, románok, jugoszlávok, spanyolok) és a befogadó társadalom problémái: melyik kis közösség miért integrálódik, asszimilálódik vagy éppen szemben áll. E témát szinte „laboratóriumi” körülmények között lehet kutatni Latin-Amerikában. Fontos szempont, hogy Latin-Amerikára figyelve az emberek kontinensek közötti mozgása is felvázolható.

– Magyarországon egyik határ menti városában, Szegeden mindennapos élményünk a legújabb kori népvándorlás elindulása. A CEISAL migrációtagozatának tudományos konferenciája hogyan prognosztizálta e folyamat jövőjét?

– A moszkvai Latin-amerikai Intézet becslése szerint legalább 20 (esetleg 50) millió ember akarja elhagyni az orosz szövetségi államot. Ez az óriási tömeg Nyugat-Európára kíván rázúdulni. Ha Nyugat-Európa nem segít „teríteni” ezt a tömeget, ez irdatlan pusztítást végezhet. E várható hatalmas szovjet emigrációt – a klimatikus, a demográfiai és egyéb tényezőket számba véve – a szovjetek szerint Latin-Amerikában lehetne „szétteríteni”. Ehhez kérték a tagozat segítségét, hogy csatornánkon közvetítsük a kérést az Európa Közösséghez.

– A rutinkutatás politikai aspektust ölt, ha a kontinensek közötti vándorlás a téma? – Érdekes megfigyelés, hogy Mexikóból az Egyesült Államokba, más dél-amerikai országokból viszont Mexikóba „szivárognak” az emberek százezrei, akiknek helyét Ázsiából érkezettek foglalják el. Úgy tűnik, a földrészekben belül és a kontinensek között újjászültek a régi országutak, melyeken a mozgást ha nem szabályozzák, drámai következmények várhatók.

– A kutatók föl tudták vázolni a folyamat irányát? – Ez, a jövőre esedékes világgongresszusunk célja. Izraeli, dél-afrikai, dél-koreai, japán és kínai szakembereket is meghívunk, hogy a mozgásba lendült világ útirányait felvázolhassuk. A mai helyzet szinte

hasonlónak látszik a XIII. századi tatárjárás előttihez. – Milyen a bevándorlók sorsa, milyen a kapcsolatuk az anyaországgal?

– Az európai marginalitásból a latin-amerikába kerülnek azok, akik emigrálnak. Azaz a latin-amerikai bevándorló sorsa, hogy egy rossz helyzettől még rosszabbra kerül. Abban a régióban a karriertörténet kivételnek számít. A konferencia eredménye, hogy rámutatott: egyes kelet-európai országok (pl. Szlovénia) emigrációja aktív előkészítő szerepet vállalt az átmenetben, s hozzájárult annak kiegyensúlyozottságához. A mexikói magyar cigány és magyar zsidó közösségek viselkedésmódja jellegzetes. Például az ottani magyar zsidóság hagyta el legelőször a II. világháborúban összekovácsolódott gettót, s zsidó magyar és zsidó tudata mellett a 2–3. generáció, mint a hadsereg tagja, sikeresen integrálódott a mexikói társadalomba. Az ottani magyar cigány közösségek is megőrizték hagyományait, de a főváros középosztályának értékes részévé váltak. Hasznos lenne összevetni: a kelet-európai országok zsidó, illetve cigány emigrációjának sorsát, útját.

– A jogásztagozat a latin-amerikai országok másik hűsbavágó problémájára, a nemzetközi adósságok ügyével foglalkozott.

– Többek között a pápa érvrendszerére alapozva hangsúlyozták: a keresztény értékek szerint létezik az a határ, melyen túl nem szabad fizetni az adósságot, mert az emberek éhezéséhez vezet. A hitelezők jóhiszeműsége egyébként is megkérdőjelezhető, hangzott el, hiszen pl. Latin-Amerikából 300 milliárd dollárt szippantottak ki az elmúlt évtizedben, viszont ennek az összegnek csak töredéke jutott vissza hitel formájában. Az adósság rendszerek „aszimmetrikus reciprocitást” vagyis kizsákmányolást jelentenek. Ennek rendezésére – állítják a nyugat-európai jogászok – a túlzottan nyugat-európai alapú nemzetközi jog alkalmatlan. Gazdasági-pénzügyi szempontok alapján a nemzetközi adósságrendszereket rendre tenni nem lehet. Így az adósság összefogása, a hágai nemzetközi bíróság vagy az ENSZ kezdeményezte rendezés jelenthet reményt.

Ú. I.